

УДК 636.1.088:612.8

ГУРТКИ „КОНЯРІ” - ЯК ШЛЯХ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СПОРТСМЕНІВ-КІННОТНИКІВ ТА ПРОФОРІЄНТАЦІЇ НА ПРОФЕСІЇ, ПОВ’ЯЗАНІ З ВЕТЕРИНАРІЄЮ ТА ЗООІНЖЕНЕРІЄЮ

Рецензенти: канд. с.-г. наук Ткачова І.В.; канд. с.-г. наук Товстокора Т.О.

Н.О.Рафаєлян, В.К.Овелян

Харківський обласний Палац дитячої та юнацької творчості

У статті наведено досвід роботи унікальних в Україні дитячо-юнацьких гуртків «Конярі», в яких діти займаються дитячим кінним спортом та опановують первинними навичками спілкування з кінськими тваринами та догляду за ними. Проаналізовано сучасний стан підготовки дітей до кінного спорту та профорієнтаційна робота на професії, пов’язані із ветеринарією та зооінженерією. Визначено роль таких закладів у вихованні особистості, формуванні основ здорового способу життя, екологічної культури та національної самосвідомості, а також розвиток індивідуальних якостей особистості.

Ключові слова: конярство, гурток «Конярі», дитячий кінний спорт, позашкільна біологічна освіта, профорієнтація, ветеринарія, зооінженерія.

На сьогодні в Україні відчувається брак здорового підростаючого покоління, яке повинне мати добрий фізичний розвиток та орієнтується на здоровий спосіб життя. Разом з тим, конярство як галузь сільського господарства і спорту відчуває величезний дефіцит у кваліфікованих кадрах. Тому проблема підготовки дітей до кінного спорту та їх профорієнтація на професії, пов’язані із ветеринарією та зооінженерією є дуже важливою.

Завданням наших досліджень був аналіз впливу занять у гуртках „Конярі”, заснованих на базі відділу біології Харківського обласного Палацу дитячої та юнацької творчості на фізичний розвиток дітей та профорієнтацію на професії, пов’язані з ветеринарією та зооінженерією, а також пошук нових цікавих форм дослідницької роботи з дітьми.

Матеріали та методи дослідження. У процесі дослідження проаналізовані матеріали українських та зарубіжних літературних джерел, досвід роботи автора в напрямі роботи гуртків „Конярі” у системі позашкільного навчального закладу. Дослідження проводили за допомогою методів порівняльного та логічного аналізу, експертних оцінок та спостережень.

Результати досліджень. В усіх розвинутих країнах вихованню високопрофесійних фахівців будь-якої галузі приділяється велика увага.

В Україні отримати поглиблені знання та набути вищої освіти у галузі конярства дає змогу Харківська державна зооветеринарна академія - один із найстаріших навчальних закладів України, якому у 2006 році виповнилося 155 років. Протягом своєї історії ХДЗВА постійно вдосконалювала зміст і технологію підготовки фахівців, здатних працювати в умовах ринкової

економіки, намагаючись зберегти новаторські підходи до навчально-методичної, науково-дослідної та організаційно-виховної роботи [4].

В Україні підготовка спеціалістів проводиться за Європейськими програмами. Кінноспортивна школа при зооветеринарній академії зараз нараховує понад 200 учнів, серед яких 5 майстрів спорту та біля 30 кандидатів у майстри спорту, переможці та призери Всеукраїнських та Міжнародних змагань, члени збірної України. Біля 100 випускників академії та кінноспортивної школи працюють у 12 країнах зарубіжжя, а також у багатьох племінних та спортивних організаціях України [4].

На базі відділу прикладної біології Харківського обласного Палацу дитячої та юнацької творчості вже понад 10 років працюють гуртки “Конярів”. У системі позашкільної освіти України – це явище унікальне.

Гуртківці, які мешкають у великому місті, під час занять мають можливість поглибити свої знання з біології коней, навчитися доглядати за ними, засвоїти основи верхової їзди, елементи конкуру та вищої школи верхової їзди. За стандартними вимогами кінноспортивних шкіл діти можуть розпочинати навчання, починаючи з 12 років. І тільки в гуртку “Конярі”, вони мають можливість здобути знання, уміння та навички вже з 6 років. Для цього у відділі утримуються 8 коней, із яких 3 - поні. Поні шотландської породи вирощені юннатами відділу. Усі коні придатні до роботи з дітьми різного віку. Навчання коней здійснено за спеціальною системою, яка розроблена власноруч керівником гуртків Рафаелян Н.О. і включає роботу на корді та під сідлом на виконання голосових команд.

Сьогодні у відділі працюють 4 бюджетних гуртки “Конярів” і діти мають можливість двічі на тиждень безкоштовно відвідувати заняття. Найменші діти віком від 6 до 9 років приходять разом із батьками на індивідуальні заняття. Прикладів такої педагогічної практики немає в інших позашкільних навчальних закладах.

У роботі гуртка застосовуються різноманітні форми та методи організації навчально-виховного процесу (лекції та практичні заняття, індивідуальна робота, конкурс «На кращого коняра відділу», змагання, екскурсії, верхові прогулянки на природі, показові виступи). На заняттях широко використовується ігрова технологія як засіб навчання, закріплення знань. До розробки ігор залучаються і самі гуртківці [1].

Серед них - метод наочних ілюстрацій та демонстрацій. Це - відеозйомки та показ відео сюжетів занять гуртка та показові виступи; застосування мультимедійних засобів під час занять юних конярів.

Особливою родзинкою в роботі гуртка є організація показових виступів, які проводяться вже протягом 7 років - справжнє «Кінне шоу». Така форма роботи як дитячий кінний театр «Дебют» народилася у 2001 році і дуже подобається дітям і батькам.

Рис. 1. Показові виступи наймолодших вихованців Харківського гуртку «Конярі».

Гуртківці завжди із задоволенням пишуть сценарії свята, готують коней та костюми, демонструють свої навички та вміння верхової їзди.

Не є секретом, що сьогодні більшість дітей має відхилення в стані здоров'я. Заняття в гуртку приносять дітям не тільки естетичне, емоційне задоволення, а й покращують фізичний стан дитини.

Практична значущість таких занять, які направлені на фізичний розвиток дітей, профілактику різних захворювань, покращення обмінних процесів та активізацію всіх функцій органів та систем організму, важко переоцінити. Позитивний вплив на людину спілкування з кіньми лежить в основі методу лікування (іппотерапії), дитячого церебрального паралічу, сколіозу, астми, релаксації нервової системи. І нам у цьому допомагають коні зі спеціальною підготовкою, які є у відділі.

Кінь для людини – це „живий тренажер”. Тримірні рухи спини коня не тільки масажують м'язи ніг вершника, а також змушують таз та ноги здійснювати рухи, що відтворюють рухи здорової людини при ходінні. На відміну від звичайних тренажерів рух коня, крім масажу, забезпечує сильну внутрішню мотивацію, що впливає на ефективність занять верховою їздою. Метою таких занять є розвиток фізичних можливостей та покращення психоемоційного стану дитини.

Грунтуючись на власному досвіді роботи з кіньми, можемо сказати, що для роботи з дітьми виховання коня є дуже важливим чинником. Прогулянки та тренування під сідлом приносять користь дитині, тому що при цьому в роботу включаються всі групи м'язів. Регулярні заняття верховою їздою сприяють активізації функцій усіх органів та систем організму, покращують самопочуття і настрій.

Значна увага під час занять приділяється роботі з науково-популярною та спеціальною літературою: діти пишуть реферативні роботи, проводять науково-дослідницьку роботу, пишуть статті, з якими виступають на конференціях, беруть участь у конкурсах та друкують статті у відомих фахових виданнях України та Росії. У 2006 році вихованці гуртків взяли участь у всеукраїнських масових заходах: «Конкурс-виставці досягнень юних зоологів і тваринників», «Юний дослідник»; «7-а обласна дитяча конференція з біоетики».

Також учні гуртків «Конярі» показують добрі результати у кінному спорті дитячо-юнацького рівня. Так У 2006 році вихованці старшої групи – Єлисеєва Світлана, Рябуха Аліна стали призерами у змаганнях з кінного спорту на «Кубок Харківської області» та «Кубок Ректора ХДЗВА» з конкуру (висота перешкод 70 см).

У 2007 році вихованці старшої групи - Василенко Тетяна, Бондаренко Ольга стали призерами у змаганнях з кінного спорту на «Кубок Харківської області» з конкуру висота перешкод 1 м.

У 2008 році гуртківці приймали участь в Етапі Чемпіонату України з дистанційних кінних пробігів на 18 км, де зайняли 7 місце, та прийняли участь у перших дитячих скачках на поні, зайнявши 2 та 3 місця.

Аналіз роботи показує, що діти, які відвідують гуртки, краще розвиваються фізично, не хворіють, стають самостійнішими, у них є почуття відповідальності за тварин, за якими вони доглядають.

Сподіваємось, що в майбутньому така гурткова робота буде поширена, тому що верхова їзда - це один із тих видів спорту, який сприяє всебічному розвитку дитини.

Концепція 12-річної освіти передбачає оновлення й удосконалення змісту освіти і технологій навчання. Сучасне суспільство потребує підготовки фахівців із широким кругозором, творчим мисленням, практичним складом розуму, здатних забезпечити високий рівень розвитку виробництва і побудувати екологічно стабільне суспільство. Надзвичайно важлива роль у формуванні нової генерації української творчої еліти належить позашкільним навчальним закладам як невід'ємній складовій системи неперервної освіти. Необхідність інтеграції освітньої діяльності загальноосвітніх шкіл і профільних позашкільних навчальних закладів (зокрема еколого-натуралістичних центрів, станцій юних натуралістів) зумовлена не лише соціальним замовленням на підготовку висококваліфікованих спеціалістів і стрімким розвитком біологічної науки, а й змінами, що відбулися у змісті та структурі шкільних програм. Це

спрямованість на виховання особистості, яка сприймає життя як найвищу цінність, формування основ здорового способу життя, екологічної культури та національної самосвідомості, а також розвиток індивідуальних якостей особистості, котра за своєю природою схильна до того чи іншого виду діяльності. Позашкільні навчальні заклади співпрацюють із загальноосвітніми школами, а також з метою професійного самовизначення учнів [3].

Висновок. Проаналізувавши сучасний стан роботи гуртків „Конярі” у системі позашкільного навчального закладу можна казати, що у безперервному освітньому просторі позашкільні навчальні заклади відіграють роль створення підґрунтя для загальнонаукової, загальнофізичної, загальнокультурної, допрофесійної підготовки учнів.

Бібліографічний список

- 1.Бех І.Д. Особистісно зорієнтоване виховання: [Науково-методичний посіб.] / І.Д.Бех. - К.: ІЗМН, 1998.- 204 с.
- 2.Вербицький В.В. Основи еколого-натуралістичної освіти: Науково-методичний посібник / В.В.Вербицький. - К., 2005. - 49 с.
- 3.Вербицький В.В. Юннатівський рух в Україні / В.В.Вербицький. - К.: Деміур, 2001. - 304 с.
- 4.Історія Харківської державної зооветеринарної академії.155 років / М-во аграр. політики України. Харк. держ. зоовет. акад.; Ред.кол.: В.О. Головка та ін. - Х.: Золоті сторінки, 2006.- 500 с.
- 5.Конференция национального коневодческого союза // Гиппомания. - 2008. - №1 (20). - 144 с.
- 6.Освітні технології: [навч.-метод. посіб.] / [О.М. Пехота та А.З. Кіктенко, О.М.Любарська та ін.]; за ред. О.М.Пехоти. - К.: А.С.К., 2004. - 256 с.

КРУЖКИ „КОНЕВОДЫ” - КАК ПУТЬ РЕШЕНИЯ ПРОБЛЕМЫ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ СПОРТСМЕНОВ-КОННИКОВ И ПРОФОРИЕНТАЦИИ НА ПРОФЕССИИ, СВЯЗАННЫЕ С ВЕТЕРИНАРИЕЙ И ЗООИНЖЕНЕРИЕЙ

Рафаелян Н.А., Овелян В.К., Харьковский областной Дворец детского и юношеского творчества

В статье приведен опыт работы уникальных в Украине детско-юношеских кружков «Коневоды», в которых дети занимаются детским конным спортом и овладевают первичными навыками общения с лошадьми и ухода за ними. Проанализировано современное состояние подготовки детей к конному спорту и профориентационная работа на профессии, связанные с ветеринарией и зооинженерией. Определена роль таких заведений в воспитании личности, формировании основ здорового образа жизни, экологической культуры и национального самосознания, а также развитие индивидуальных качеств личности.

Ключевые слова: коневодство, кружок «Коневоды», детский конный спорт, внешкольное биологическое образование, профориентация, ветеринария, зооинженерия.

GROUPES „KONYARI” - AS A WAY TO SOLVE THE PROBLEME OF FUTUR SPORTSMEN PREPARING AND PROFESSIONAL ORIENTATION ON THE PROFESSIONS CONNECTED WITH VETERENARY AND ZOOENGINEERING

Rafaelyan N.O., Ovelyan V.K., of the Kharkov Regional Palace of children and youth' activities.

Experience the child's group's «Konyari» unique in Ukraine is resulted in the article, in which children go in for child's equestrian sports and seize by primary skills of intercourse with horse and care of them. The modern state of preparation of children is analyzed to equestrian sport and vocational orientation robot on the professions related to veterinary and zooengineer. The role of such establishments in education of personality, forming of bases of healthy way of life, ecological culture and national consciousness is certain, and also development of individual qualities of personality.

Keywords: horse breeding, group horse «Breeders», child's equestrian sport, out-of-school biological education, vocational orientation, veterinary science, zooengineer.

УДК 636.1.088:612.8

**ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КОНЕЙ РІЗНОГО ПОХОДЖЕННЯ
В ІПОТЕРАПЕВТИЧНИХ ЦІЛЯХ**

Рецензент: д.-тор с.-г. наук, професор Нежлукченко Т.І.

О.М. Соболев

Херсонський Державний Аграрний Університет

Досліджено породні особливості використання коней верхових, рисистих порід, помісних і поні для навчання з верхової їзди, аматорського кінного спорту та оздоровлення в умовах аматорських кінноспортивних організацій Херсонської області. Найкращі показники як за інтенсивністю використання, (91,3 коне-години протягом 3 місяці), так і його успішністю (4,63 бала) мали коні російської рисистої породи, а найгірші помісні коні (67,0 і 3,3, відповідно). Російські рисаки були також найкращими і за питомою вагою (36,1%) витрат часу на проведення оздоровчих занять.

Ключові слова: коні, породи, верхова їзда, інтенсивність, успішність використання, іпотерапія, оздоровчі заняття, аматорський спорт.

Розвиток рекреаційної галузі в Україні неминучий, тому використання коней з цією метою має значну перспективу. Виключне значення області в екологічному сенсі пов'язане, насамперед, із тими обставинами, що на території області розташовано 2 заповідники біосферного (тобто, планетарного) значення та ендемічні природо захисні території [5]. У цих умовах оздоровче використання коней має різноманітне значення як у сенсі загального виховання, так і в оздоровленні [3, 8]. Це створює більші перспективи розвитку конярства в регіоні. Цей позитивний вплив може відбуватися в декількох напрямках:

- підвищення різноманітності послуг у галузях „зеленого” туризму та санаторно-курортної сфери [1]. Використання лікувальних властивостей узбережжів, лісової зони, бальнеологічних курортів підсилуватиметься за рахунок додаткової оздоровчої дії іпіатричних процедур;